

L I E T U V I Ų

DIENOS

AMERIKOS LIETUVIŲ DELEGACIJA PAS PREZ. TRUMANA

LITHUANIAN DAYS
MARCH, 1952

1952 M. KOVO MEN.

TURINYS

CONTENTS

Senatorius Blair Moody, LIETUVA PRISIKELS	3
KĄ PASAKĖ SENATORIAI	5
Regina Victoria Hunt, BŪKITE ŽINOMI	7
Stepas Zobarskas, LAISVĖ	10
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI	16
NAUJOS KNYGOS	16
LITHUANIA AND KOREA by Milton Stark	17
LITHUANIANS IN THE CHICAGO STOCKYARDS by Upton Sinclair	18
B. K. BALUTIS by E. J. Harrison	20
LITHUANIAN RUNS FOR CITY OFFICE	21

Juozas VITĖNAS Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
 Milton C. STARK..... Angliškos dalies redaktorius / Editor of English Section
 Povilas PUZINAS..... Redaktorius-dailininkas / Art Editor

Redaktoriai atskirose vietose / Assistant editors — A. J. KASULAITIS, Pittsburgh Pa.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; L. VALIUKAS, Dayton, Ohio; V. VOLERTAS, Philadelphia, Pa.

Antanas F. SKIRIUS, leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS..... Administratorius / Business Manager

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the editors.

Redakcijos ir administracijos adresas:
 Address all Editorial and Subscription Mail to
9204 S. BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIF
 Phone - PL. 4-1377

“LIETUVIŲ DIENOS” yra sujungtos su “KALIFORNIJOS LIETUVIŲ”
 “THE LITHUANIAN DAYS” is combined with “CALIFORNIA LITHUANIAN”

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August
 Atskiro numerio kaina 40 centų Single Copy 40c

PRENUMERATA metams — \$3.00 bet kokiame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00.
 SUBSCRIPTION \$3.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00.

Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif. under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

ALT (The Lithuanian American Council) is received in special audience by President Truman, shown accepting a model sailing vessel made of amber and brought to the U.S. by three Lithuanian fishermen fleeing the Iron Curtain. The meeting with the President occurred on Feb. 16, Lithuania's Independence Day.

LIETUVIŲ DIENŲ PLATINTOJAI

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖS

P. Abromaitis, Chicago, Ill.
 C. K. Braze, Miami, Fla.
 B. Brazdžionis, Chicago, Ill.
 K. Bradūnas, Baltimore, Md.
 K. Bružas, Chicago, Ill.
 J. Beinis, Grand Rapids, Mich.
 V. Čyvas, Amsterdam, N. Y.
 Dirva, Cleveland, Ohio
 Gabija, Brooklyn, N. Y.
 J. Ginkus, Brooklyn, N. Y.
 A. Gražulis, Worcester, Mass.
 A. Kasulaitis, Pittsburgh, Pa.
 J. Klimas, kun., S. Boston, Mass.
 P. Kudulis, Elizabeth, N. J.
 B. Krakauskas, Rochester, N. Y.
 K. Keblinskienė, Brockton, Mass.
 F. Mandeikis, Brockton, Mass.
 Nemunas, Chicago, Ill.
 V. Prižgintas, Los Angeles, Calif.
 A. Paliulis, Waterbury, Conn.
 V. Pauža, Detroit, Mich.
 K. Pravilionis, Rockford, Ill.
 B. Folikaitis, Detroit, Mich.
 V. Rocevičius, Cleveland, Ohio
 V. Tarvainis, Detroit, Mich.
 A. Valavičius, Chicago, Ill.
 E. Vilotis, E. Chicago, Ind.
 Urbanas Photo Studio, Baltimore, Md.
 V. Vaitkus, Waterbury, Conn.
 L. Valiukas, Dayton, Ohio
 C. P. Yurgelun, Brockton, Mass.
 Žiburys, So. Boston, Mass.
 Vyčių Kioskas, Philadelphia, Pa.
 E. Račiūnaitė, Chicago, Ill.
 L. Spaudos Centras, Chicago, Ill.
 V. Sakalauskas, Chicago, Ill.
 J. Sekys, Hartford, Conn.
 M. Škėmaitė, Rockford, Ill.
 A. Tamolunas, kun., Miami, Fla.
 B. Urbonas, Chicago, Ill.
 K. Trečiokas, Newark, N. J.
 A. Česonis, Baltimore, Md.
 A. Vaitkus, E. St. Louis, Ill.

CANADA

V. Aušrotas, Toronto, Ont.
 S. Bujokas, Winnipeg,
 J. Kriščiūnas, Toronto, Ont.
 J. Pleinys, Hamilton, Ont.
 P. Rudinskas, Montreal,
 V. Montvilas, Sudbury, Ont.
 A. Dauginaitė, St. Catharines, Ont.
 P. Tamuiėnas, Welland, Ont.
 T. Žiburių Knygynas, Toronto, Ont.

PIETŲ AMERIKA

M. Laupinaitis, Sao Paulo, Brazil
 V. Kerbelis, Buenos Aires, Argentina
 A. Sabaliauskas, kun. Caracas, Venezuela
 N. Saldukas, kun., Bogota, Columbia

D. BRITANIJA

P. Dragūnas, Birmingham
 J. Jurevičius, Bradford
 V. Gerdžiūnas, Manchester
 J. Mockevičius, Yorks
 V. Zdanavičius, London

AUSTRALIJA

P. Jutulis, kun. Adelaide
 L. Bertašius, N. Geelong
 V. Biveinis, Canberra
 L. Baltrūnas, Melbourne
 J. Skirka, Bathurst,
 P. Butkus, kun., Sydney
 J. Rūgelis, Sydney

Prof. J. Brazaitis kalba Chicagoje per Vasario 16-sios minėjimą; kairėj matyti prezidiumas. / Prof. J. Brazaitis addresses a Lithuanian Independence Day gathering in Chicago, Ill.
A. Gulbinsko foto

LIETUVA PRISIKELS

SENATORIUS BLAIR MOODY

Seniai aš žaviuosi nuostabiu lietuvių tautos susipratimu ir ir drąsa...

Lankydamasis kontinente per ir po karo, aš patyriau šį tą apie tautas, kurių gyvenimas buvo aptemdytas ir paverstas į tragediją dėl jų geografinės padėties ir dėl Kremliaus žiaurumo.

Tiktai prieš dvi dienas aš buvau pagerbtas atsilankymo į mano įstaigą Washingtono trijų lietuvių žvejų, kurie prasi-laužė pro geležinę uždangą ir atvyko į šį kraštą. Aš manau, kad jie gali pasilikti šičia, nes jie parodė tokios rūšios drąsą ir atkaklumą, kuris sukūrė Ameriką, ir aš padarysiu visa, ką galėsiu, kad šie vyrai šičia pasiliktu...

Šių, kaip ir praėjusių metų vasario 16-ji yra iš tiesų lai-mingai liūdna ir karčiai maloni diena. Vieni gali džiaugtis, nes naujoji nepriklausoma Lietuva jau yra 34 metų amžiaus. Kiti negali džiaugtis, kadangi svetima tyronija šiaučia krašte. Treti negali džiaugtis prisiminę tūkstančius patriotų, kurie yra nęgailestingai persekiojami, tūkstančius ištremtų iš savo namų ir išvežtų užkalto vagonuos į Sibirą ir kitas Sovietų Ru-sijos vietas. Kiti taip pat negali džiaugtis, kai yra dedamos planingos pastangos sunaikinti kraštą ir jo žmones.

Iš tikro, susidaro liūdnas ir nusivilimą kelias vaizdas, kai pagalvojame apie įvykius, kurie šiandien vyksta Lietuvoje. Kai kas pagalvoja, ar tos visos padarytos aukos nėra veltui, ar tai iš tikro nėra galas puikios mažos tautos, kuri tiek ilgai ir taip kietai kovojo už teisę gyventi.

Istorija, manau, duoda mums atsakymą. Jūs ir aš žinome, kad praeity laikas nuo laiko tyronai peržygiuodavo kraštą, sumindžiodami žmonių teises. Jie ugnimi nušluodavo ir pele-nais paversdavo gražų kraštą. Miestus ir kaimus jie sulygindavo iki pamatų. Jie pakartotinai buvo paskelbę, kad Lietuvos jau nebėra.

Bet laikas bėgo, žaizdos buvo užgydytos ir kraštas su-žaliavo iš naujo. Metai po metų, ir išaugo ant griuvėsių nauji miestai ir kaimai. Metai po metų, ir Lietuva, kuri buvo paskelb-ta mirusi, iškilo didesnėje garbėje.

Toks buvo Lietuvos istorijos kelias nuo seniausių laikų, kai Mindaugas pasipriešino teutonų kunigaikščiams. Visos di-džiosios kamyninės valstybės daug kartų bandė užgesinti tą aistringą laisvės ugnį, kuri dega lietuvių širdyse. Bandė Vo-kietija; bandė Lenkija; ir Rusija bandė. Jie visi nusidegino savo pirštus, bet niekada neužgesino tos ugnies.

Nelengva buvo išlaikyti tautinės laisvės plazdančią lieps-ną amžių bėgy. Kiek kartų praeity atrodė, kad viskas žuvę? Kiek kartų žiauraus okupanto Lietuvos patriotai buvo žudomi, ištremiami ar priversti pabėgti? Kiek kartų caro pareigūnai bandė sunaikinti visas Lietuvos žymes, stengdamiesi išrauti iš žmonių net jų gimtąją kalbą? Manau, kad kai kurie iš jūsų prisidėjote prie šios kalbos išlaikymo, siųsdami į tėvynę lietu-viškas knygas, atspausdintas šiame krašte. Anose tamsiose dienose devyniolikto šimtmečio šešiasdešimtųjų bei septynias-

Dail. A. Varnas skaito Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą per Vasario 16-sios minėjimą Chicagoje. Jo kairėje stovi susirinkimo pirmininkė E. Mikužiuotė. / Artist A. Varnas reads Lithuania's Independence Proclamation at Independence Day ceremonies, Chicago, Ill. A. Gulbinsko foto

jaučiuos galįs jungtis su jumis šį vakarą atnaujinant tikėjimą į ateities laisvę Lietuvai: aš mačiau sūnus ir dukteris, kuriuos tas kraštas pagimdė.

Šis kraštas gerai žino žmonių rūšį, kurie atvyko iš Lietuvos. Nuo seniausių laikų lietuviai gyveno ir dirbo Jungtinėse Valstybėse. Jie ir jų vaikai atliko savo dalį formuodami šį kraštą ir palaikydami jį saugų ir stiprų. Dviejuose pasauliniuose karuose ir dabar Korejoje daug Amerikos lietuvių kovoja gindami Jungtines Valstybes. Kiti atidavė savo jėgas kasdami anglis Pensilvanijos ir Vakarų Virginijos kalnuose. Chicagos, New Yorko, Clevelando ir eilės kitų didžiųjų Amerikos miestų pramonė žino jų sugebėjimus ir ištvermę. Michigano ir daugelio kitų steitų fermeriai, kurių kilmė, artimesnė ar tolimesnė, paeina iš Lietuvos, atliko

daugiau kaip savo dalį, pripildydami tautos maisto aruodą.

Taip pat profesiniame darbe, mene ir moksle lietuvių, jų vaikų bei jų vaikų vaikų įnašas yra žymus. Turiu prisipažinti, kad iki šiol aš dažnai nešiojau savo kišenėje puikų lietuvių darbo dalyką, to visai nežinodamas. Prieš išvykstant man iš Washingtono, kad šį vakarą būčiau su jumis, kažkas man pasakė, kad vieno cento monetą su Lincolnu yra sukurta V. D. Brenner-Baranausko, kurio vardas, manau, daugeliui jūsų yra žinomas.

Lietuvių įnašas Amerikoje ir vaikai parodo mums Lietuvos tautinį gyvybingumą. Tai yra ženklas, kad pasitikėjimas ir tikėjimas Lietuvos ateitim yra visai pagrįstas.

Šiuo metu našta išlaikyti šį tikėjimą daugumoj atitenka jums, lietuviškos kilmės žmonėms. Tai nėra nauja našta. Kai kurie iš jūsų, kurie esate senesni, atsimate panašų darbą pirmojo pasaulinio karo dienomis. Tada kaip ir dabar Lietuva buvo atkiršta nuo pasaulio geležine uždanga. Nedaug žmonių tikėjo, kad laisva Lietuva vėl kada atsikels.

Tačiau jūs, senesnieji žmonės, tikėjote. Kai kurie iš jų atsiminsite, kad daugumoj nuo jūsų pastangų, sujungtų su pastangomis patriotų tėvynėje, buvo prieš 34 metus sukurta Lietuvos Respublika. Jūs atsimate, kad Chicagoje pirmiausia suskambėjo Lietuvos Laisvės Varpas. Jūs prisimate bonų pirkimo vokus ir fondų rinkimo kampanijas pirkti maistui, drabužiams ir vaistams padėti karo nutrietiems gyventojams naujoje respublikoje. Taip pat jūs atsimate vaidmenį, suvaidintą organizuojant Lietuvos karo pajėgas tokių žmonių, kaip kpt. Stepas Darius ir ltn. Stasys Girėnas.

Stiprūs draugiškumo ryšiai seniai yra tarp Lietuvos ir Jungtinių Valstybių. Nuo Vilsono 14 punktų laikų Amerika buvo labai palankiai nusistačiusi Lietuvos reikų atžvilgiu... O 1921 metais Jungtinės (Perkelta į 10 psl.)

Publikos dalis per Vasario 16-sios minėjimą Chicagoje. / Audience at Lithuanian Independence Day ceremonies in Chicago, Ill. A. Gulbinsko foto

dešimtųjų metų ir pradžioje devynioliktojo šimtmečio tikrai retas kuris drįso tikėti, kad kraštas bet kada nusimes svetimųjų jungą. Tačiau šiaip taip Lietuva atsikėlė.

Dabar vėl Lietuvos gyventojai pergyvena tamsos periodą. Priespaudos batas yra uždėtas ant jų krašto. Šiuo metu jiems yra sunku išlaikyti savo tikėjimą į ateities laisvę.

Nors dabartinė padėtis yra labai liūdna, aš noriu šį vakarą jungtis su jumis atnaujinti savo tikėjimą į Lietuvos ateitį. Šis nelaimės laikas praeis, kaip anksčiau yra praėję. Laisvė, didžiai branginama ir noriai apmokama patriotų krauju, nebus paneigta. Jei ne laisvės meilė, kas gi kita gali išaiškinti pranešimus apie dabartinę Lietuvos rezistencinį judėjimą? Vyrai ir moterys, kurie nepriklausomybės daugiau nevertintų už savo gyvybę, nerizikuotų kovodami prie tyraniją kentėti policinės valstybės kankinimų bei patekti į vergų darbo stovyklas.

Yra taip pat kita priežastis, kodėl aš

Uoliejai aukų rinkėjai Lietuvos reikalams per Vasario 16-sios minėjimą Chicagoje; surinko virš 6000 dol. A Lithuanian committee collecting donations on Lithuanian Independence Day, Chicago, Ill. \$6,000 was collected. A. Gulbinsko foto

KĄ PASAKĖ SENATORIAI

Lietuvos Nepriklausomybės sventes proga

SEN. I. M. IVES, New York

Amerikos žmonės šia proga reiškia savo pasigerėjimą puikiu pasipriešinimu, kurį parodo didvyriški Lietuvos žmonės savo pavergėjui. Sovietų agresija atnešė į Lietuvą neapsakomas kančias ir vargą, ir paverčia šią puikią tautą į vergų valstybę. Šitas nežmoniškas elgesys sukelia gilų susirūpinimą ir liūdesį visuose amerikiečiuose.

Jungtinių Valstybių vyriausybė niekada nepripažino šito Lietuvos Respublikos nugalėjimo iš sovietų pusės. Jungtinių Valstybių žmonės laukia dienos kai puiki Lietuvos tauta vėl įsijungs į laisvojo pasaulio tautas. Jie meldžia, kad ši diena nebūtų toli.

Amerikos žmonės ištiesia draugiškumo ranką Lietuvos žmonėms. Jie žino, kad laisvės liepsna, uždegta prieš 34 metus, šviesiai degs visų lietuvių širdyse ir toliau ir duos jiems jėgos priešintis prišpaudėjui, kol jis bus išvytas iš Lietuvos žemės.

SEN. H. A. SMITH, New Jersey

Tragiška istorija žiauraus pavergimo šios kilnios ir drąsios tautos iš sovietų tyranijos pusės buvo daug kartų pakartota šiuose rūmuose. Dabar žinomas Kremliaus agresyvaus imperializmo modelis buvo pilnai pritaikytas Baltijos valstybėms 1939-1940 metais, ir nuo to laiko Lietuvos žmonės tapo tikrais sovietų diktatorių vergais.

Mes žinome, kad laisvės dvasia tebėra gyva Lietuvoje, lygiai kaip ji yra gyva milijonų žmonių širdyse ir mintyse, kurie yra priversti gyventi sovietų tyronijoje. Skirtinga kultūra, gilios tradicijos ir turtingas folkloras Lietuvos žmonių didžiai praturtino mūsų pačių kraštą ir mums parodė, kad iš esmės mes daug su jais turime bendro. Mes didžiuojames, kad turime daug piliečių lietuvių kilmės mūsų dideliame krašte.

Su pasiryžimu ir viltimi aš jungiuos su šiais piliečiais, švenčiančiais Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 34 metines ir kartu meldžiu, kad laisvė ir nepriklausomybė būtų greitai atstatyta jų tėvynei.

SEN. H. R. O'CONNOR, Maryland

Aiškų skirtumą yra tarp mūsų piliečių iš Lietuvos ir griežtai nustatyto gy-

Vaizdas iš Vasario 16-sios minėjimo Detroite; Laisvosios Europos Patariamiosios lietuvių grupės plrm. V. Sidzikauskas sveikinasi su Lietuvių Balso Radijo Klubo pirm. ir Baltic Melodies direktore He'len Rauby; už jos stovi programos vedėjas V. Saladžius. Kairėj pusėj stovi ALBRK valdybos nariai: J. Kriščiūnas, K. Ambraziejus, A. Žiedas, Deroito liet. org. pirm. R. Semaška, prof. P. Padašskis, F. Motuzas, S. Semaškiene ir V. Motuzienė. / Detroit, Mich. Minister V. Sidzikauskas attends local Lithuanian Independence Day ceremonies. Baltic Melodies Rado Director H. Rauby welcomes him. Photo by Century Portraits

venimo, kurį yra priversti vesti jų giminės ir draugai savo gimtame krašte. Yra garbingas bruožas šių žmonių būdo, kad jie, nežiūrint didžiulių sunkumų kovoje už laisvę, tęsia tą kovą dar smarkiau kaip bet kada.

Žymūs atlikti darbai lietuvių kilmės mūsų piliečių, kurių daug yra apsigyvenę Marylando steite ir yra vieni iš geriausių mūsų piliečių, yra verti aukščiausio paminėjimo iš visų amerikiečių. Yra malo-

numas jungtis su jais ir visais Lietuvos draugais iškeliant jų didžiausius nuopelnus ir pareiškiant viltį, kad ši puiki tauta greitai atgautų savo laisvę bei savo garbingą vietą tautų tarpe.

SEN. H. C. LODGE, JR., Mass.

Kiekvienais metais yra mano karštas noras, kad sekančios metinės rastų kil-

V. Petrulytė pirmoji užsirašo kaip kraujo aukotoja per Vasario 16-sios minėjimą Chicagoje; dešinėj stovi konsulas P. Daužvardis ir solistė Ana Kaskas. / A young Lithuanian girl, V. Petrulytė, is first to sign p'ledge to give blood to American fighting men overseas. Ceremonies took place at Lithuanian Independence Day commemoration in Chicago, Ill. A. Gu'binsko foto

Waterburio, Conn., lietuvių bendruomenės iškilmingo posėdžio metu įteikiami padėkos lakštai lietuvybei nusipelnusiems asmenims; prie mikrofono sventės pirm. dr. P. Vileišis ir LOK pirm. prel. J. Balkūnas. Ceremonies honored Lithuanian patriots in Waterbury, Conn. Photo by Frank Vairo

ną Lietuvos tautą atstatytą laisvų tautų šeimoje, į ką jos istorija ir tradicijos aiškiai duoda jai teisę. Tragiškas faktas pasilieka, kad mažai tiesoginės pažangos tebuvo padaryta.

Tačiau didėja viltis dėl to fakto, kad demokratinės tautos tampa stipresnės ir stipresnės, ir patvarios pasaulio taikos perspektyvos duoda vis daugiau vilties. Efektyviausia akcija, kurios mes galim imtis, yra tęsti taikos kūrimą per jėgą ir tuo būdu užimti poziciją diplomatiškai Kremlį taip paspausti, kad jis atsisakytų savo eksterminacinės politikos.

Tokie yra žygiai, kurie neša seniai kenčiantiems Lietuvos gyventojams geriausią išlaisvinimo viltį. Aš sakau amerikiečiams ir ypač tiems, kurie turi glaudžių ryšių su tėvyne Lietuva, kad tas viskas nėra beviltiška. Ateis diena, kada slogutis praeis. Aš meldžiuos kad ji nebūtų toli.

SEN. J. M. BUTLER, Maryland

Mano širdis yra pripildyta liūdesio, kadangi puikiai lietuvių tautai yra atimta šiandien jos nepriklausomybė. Aš esu pasibaisėjęs didėjančių sąrašų jos žmonių, kurie buvo nužudyti, ir kuris pasiekė pusę milijono.

Lietuvos istorija šiandien tikrai yra viena iš tragiškųjų. Tačiau mes visi tikim, kad su dieviška pagalba ši baisi priespauda gali būti vieną dieną numesta. Mes tikime, kad greit Lietuvos nepriklausomybės diena vėl bus galima viešai švęsti Lietuvoje ir visame pasauly.

(Pareiškimai padaryti Kongrese ir atspausdinti Congressional Record).

Waterburio, Conn., ALB šventės garbės prezidiumas: dr. P. Vileišis, J. Gelumauskas, Koncė, dr. M. J. Colney, J. Tareila, E. Devenienė, komp. A. Aleksis, Mr. Adomaitis, Maziurkevičienė, prel. J. Balkūnas, Mrs. Sopranas, kun. J. Valantiejus, Mrs. Digimas, T. Matas, Zailskienė ir J. Janušaitis. The Presidium of the American Community of Lithuanians meeting in Waterbury, Conn. Photo by Frank Vairo

BŪKITE ŽINOMI

REGINA VICTORIA HUNT

Juo daugiau aš pažįstu Lietuvą ir lietuvius, tuo daugiau aš gerbiu juos ir tuo drąsiau jungiuos į jų reikalus. Ir nemanau, kad šiuo atžvilgiu aš atstovauju mažumą tarp nelietuvių. Priešingai, aš tvirtai tikiu, kad tą pačią jaučia visi teisingai galvoją laisvojo pasaulio žmonės tiek, kiek jie jus pažįsta. Visas klausimas yra, kiek jie jus pažįsta?

Kaip man rodos, atsakymas daugumoj priklauso nuo jūsų. Simpatingi pašaliečiai gali padaryti visa, ką gali. Ir juo daugiau, juo geriau. Bet pirmiausia, jūs lietuviai DP's ir Amerikos lietuviai turite skelbti faktus apie dabartinę senosios Lietuvos padėtį okupacijoj. Niekas kitas negali nupiešti jos vaizdą taip gyvai ir taip pasakančiai, kaip jūs. Nebijokite kalbėti, rašyti, šaukti nuo stogų! Vakarų pasauly, ypač Jungtinėse Valstybėse, garsinimas yra esminis dalykas. Sena patarlė: "The spoke that squeaks the loudest gets the grease" čia yra daugiau kaip bet kada taikintina.

Kai kurie jūsų sakote, kad jūs sudarote mažumos grupę. Iš tikro, jūs esate mažuma, daugumoj dar neseniai įsikūrusi. Jūs esate skirtingi temperamentu ir introspektyvūs, vengia tuščios garbės ir patenkinti įvertinimu jūsų tikrųjų garbingumo, drąsos ir darbštumo savybių. Tatai yra puiku.

Bet pagalvokime, kad yra atvejų, kada visi mes sudarome mažumas. Amerika yra sudaryta iš mažumų. Kai kurios mažumos yra tautinės, kai kurios - rasinės, kai kurios - religinės, kai kurios - politinės, kai kurios - socialinės. Šiuo atžvilgiu kiekvienas asmuo yra mažumoj. Ir kiekviena mažuma — bet kokia mažuma — turi tas pačias teises, kaip ir kitos mažumos.

Jūs esate neseniai atvykę. Taip, bet vaikas, gimęs šiais 1952 metais yra dar neseniai atvykęs.. Tai neliečia teisių. Jums, DP's ir pabėgėliams, čia yra kalbos mokėjimo kliūtis. Daugelis iš jūsų greitai nugalėjote šią kliūtį. Ir tuoj jūs galite eiti toliau. Kitą dieną kapelionas buvo paskirtas žymesniame katalikų universitete dėstyti čekų kalbą. Kodėl nėra lietuvių kalbos profesorių? Jūsų kalba yra viena iš seniausių, galbūt seniausia kalba iš indo-europiečių grupės. Didžiukitės ja! Garsinkite! Gali ateiti laikas, kai jos žinojimas gali turėti didelės praktinės reikšmės padedant Lietuvos pagrindžiui. Išlaikykite ją. Ugdykite ją savo vaikuose.

Nesitraukite į užpakalį. Maišykitės laisvai su nelietuviais piliečiais. Tepamato jie jus ir įvertina jūsų puikias savybes iš arti. Taip jūs susirasite neįvertinamų draugų sau ir savo tėvynei. Pasakokite jiems, ką jūs žinote, apie raudonąją tyraniją. Duokit jiems žinoti, kad Lietuvoj yra aiškus resistencinis judėjimas.

Daugelis mūsų žmonių to visai nežino. Apsišvietęs, gerai informuotas katalikų rašytojas man neseniai pasakė: "Lietu-

JT sesijos metu Paryžiuje min. S. Lozoraičio pastangomis JT gen. sekr. pavaduotojas B. Cohen (kairė) priėmė Lietuvos, Latvijos, Lenkijos, Vengrijos ir Rumunijos atstovus, kurie įteikė memorandumus apie jų kraštuose vykstančias deportacijas. Iš lietuvių be min. St. Lozoraičio (sėdi gale stalo) taip pat dalyvavo Lietuvos atstovas Paryžiuje dr. St. Bačkis (antras iš dešinės).

Assistant General Secretary B. Cohen, of the United Nations, receiving representatives of Lithuania (Minister Lozoraitis at far end of table and Dr. St. Bačkis, second from the right), Latvia, Poland, Hungary and Rumania, who submitted memorandums of Soviet deportations in their respective countries.

voj nebėra palikta nė vieno kunigo". Tatai, be abejo, yra jūsų priešų tikslas. Jie nori, kad mes tikėtume, kad jau yra įvykęs fait accompli. Betgi, nežiūrint didžiulio kunigų naikinimo, uždarymo bažnyčių, seminarijų ir religinių institucijų, Lietuvoj yra apie 200 didvyriškų kunigų, kurie dirba pogrindy.

Tikėjimas nėra miręs. Laisvė nėra mi-

rusi. Skelbkite šias tiesas nelietuviškai publikai. Religijos, laisvės ir žmogiškos vertybės žibintas iš tikro dar dega. Jis nėra užgesintas. Jei jūs tai išgarsinsite, daugybė rankų bus ištiesta jį palaikyti degantį. Tada iš tikro vietoj gėdulingo Requiescat prie mirusios tautos kapo mes visi galime džiaugsmingai šaukti Te Deum jos išlaisvinimui.

JTO kuluaruose Paryžiuje min. S. Lozoraitis kalbasi su Berlyno burmistru prof. Reuteriu. / Lithuanian Minister S. Lozoraitis (left) confers with Berlin's Mayor Reuter.

Taip atrodo Lietuvos partizanai. Nežiūrint jau eilės metų, kai jiems tenka vesti nelygia kovą su bolševikiniu okupantu, jie tebeplaiko karišką savo išvaizdą. Kadangi labai sunku įsitaisyti uniformas, tai jie bent nešioja Lietuvos kariuomenės kepurės ir ženklus. Paprastai partizanai atvira veidais nemėgsta fotografuotis, kad sovietai jų neatpažintų ir paskui nekeršytų jų artimiesiems, tačiau ši grupė tokios baimės nebeturi, nes jų visi artimieji sovietų jau sulikviduoti. / Hardened forest fighters, the Lithuanian partisans strike quickly and effectively at Soviet installations in occupied Lithuania.

Lietuvos partizanų karininkų mokykla pietų metu. Mokykloje dėstytojais yra buvę nepriklausomos Lietuvos karininkai. Pagal partizanų statutą dalinio vadas yra atsakingas už savo vyrų moralę, ir jis turi būti budrus bei sumanus ir duoti pasiaukojimo drąsos ir sumanumo pavyzdį. Nusikaltimai drausmei baudžiami partizanų lauko teismo. Lietuvos partizanai yra laikomi tikrais partizaninio karo specialistais. Neprieinamuose miškuose jie turi savo bunkerius ir slėptuves, o užpuolimo metu jie dažnai užsimaskuoja kaip ūkininkai ar miškų darbininkai. Kai 1950 metų pavasarį sovietai uždraudė lietuviams be specialaus leidimo išvykti iš savo gyvenamos vietos toliau kaip 15 kilometrų, tai partizanai atspausdino tokių leidimų ir išdalino gyventojams. / Officers' mess at a partisan stronghold in a Lithuanian forest. The Lithuanian partisans continue their struggle against the Soviet occupant.

KVIEČIAME UŽSISAKYTI
plačiausiai Amerikoje skaitomą
laikraštį

“DARBININKĄ”

Išeina du kartus savaitėje

DARBININKAS

buria aplink save daug bendradarbių.
Visuose pasaulio kraštuose turi savo
korespondentus

“DARBININKAS”

yra geriausiai informuotas pasaulio
lietuvių laikraštis.

PRENUMERATOS KAINA METAMS:

JAV — \$5.00

Brooklyn, N. Y. — \$5.50

Kanadoje — \$5.50

Užsienyje — \$5.50

Pusmečiui — \$3.00

“Darbininkas” siunčiamas susipažinimui
dvi savaites nemokamai

ADRESAS:

“DARBININKAS”

680 Bushwick Ave.

Brooklyn 21, N. Y.

Du Lietuvos partizanai, kurie prieš kelerius metus prasiveržė iš Lietuvos į Vakarų. Jų grupę sudarė šeši vyrai, tačiau laisvąjį pasaulį pasaulį pasiekė tik šie du - kiti keturi pakeliui kautynėse su sovietais žuvo. Ši nuotrauka padaryta jiems ilsintis prieš perėjimą vienos sovietų užtvaros. / Cad in white for winter expeditions, two Lithuanian partisans enjoy a moment's rest.

СЛОЖНО

О КОМУЩЕСТВЕ ОРЕЖИ-САНАРИИ И ЛИТВИНАМИ

Город	всего		из них		Примечание
	чел.	из них	из них	из них	
Вилья	166	559	55	504	559
Биржай	237	530	128	402	530
Ковно	1958	2085	558	1527	2085
Кауно	182	565	120	445	565
Сярвай	124	500	144	356	500
Кизай	128	328	79	249	328
Кайна	62	203	39	164	203
Клайпа	94	309	12	297	309
Лаздай	80	281	54	227	281
Литва	140	515	115	400	515
Литва	90	213	62	151	213
Литва	121	603	72	531	603
Литва	257	639	98	541	639
Литва	325	815	160	655	815
Литва	236	686	177	509	686
Литва	141	450	82	368	450
Литва	252	439	244	195	439
Литва	277	656	213	443	656
Литва	209	766	213	553	766
Литва	488	1457	242	1215	1457
Литва	142	458	84	374	458
Литва	133	486	102	384	486
Литва	642	1849	467	1382	1849
Литва	578	1582	349	1233	1582
Литва	737	980	-	980	980
Литва	1277	1277	1277	-	1277
Литва	1989	1989	1989	1989	1989
Литва	7439	14115	1225	12890	14115

Sovietų sudarytas sąrašas, kuriame apskritimis nurodyta, kiek asmenų turi būti suimta ir ištremta. Kas mokate rusiškai, galite paskaityti. / Soviet Secret Police "list" for Lithuania, showing persons subject to arrest or deportation.

“...Prie sunkvežimių pririšti arba prieš bažnyčias išmesti lavonai, kuriuos mes matėme savo akimis, pasauliui tėra tik fantazijos padaras, tuščias gąsdinimas. O tačiau nuogi, perdurti ir sužaloti vyrų ir moterų lavonai dienomis viešai guli, kol prie jų prisipažįsta motinos ar vaikai... Šventasis Tėve, mes dažnai klausiamo, kur yra civilizuoto pasaulio tautos, kur yra šimtai milijonų krikščionių? Ar pasaulis nebėra kovotojo už teisybę, ar nebėra jokio didelio žmogaus? Ar pasaulio krikščionys yra apimti apgaulingo saugumo miego ir tiki, kaip hordos iš Rytų mus sunaikinusios sustos? Bolševizmas ruošiasi pasaulio civilizaciją, kultūrą ir krikščionybę sunaikinti. Niekas neturi apsigauti - bolševizmas laukia tik tinkamo momento...”

Iš Lietuvos partizanų atnešto Šventajam Tėvui laiško

Vyskupą V. Brizgį, atvykusį į Venezuelą, pasitinka lietuviai Caracaso aerodrome. / Lithuanians meet Bishop V. Brizgys on his arrival to Caracas, Venezuela.

LIETUVA PRISIKELS

(Atkelta iš 4 psl.)

Valstybės formaliai pripažino Lietuvos Respubliką. Šitas pripažinimas nebuvo atšauktas, kai sovietų armijos peržygiavo kraštą 1940 metais ir jį užėmė, ir kaip aš manau, mūsų pripažinimas laisvos Lietuvos nebus niekada atšauktas. Priešingai, tuo metu, kai Sovietų Sąjunga jėga okupavo Lietuvą ir kitas Baltijos valstybes, šis kraštas oficialiai konstatavo savo politiką šiais žodžiais:

“Nuo tos dienos, kai šių respublikų žmonės atgavo savo nepriklausomybę ir demokratinę valdžios formą, Jungtinių Valstybių žmonės stebėjo jų nuostabią pažangą savivaldoj su giliu ir simpatišku susidomėjimu.”

“Jungtinių Valstybių žmonės yra priešingi grobuoniškai veiklai, nežiūrint ar ji yra vykdoma vartojant jėgą ar jėgos grasymu. Jie taip pat yra nusistatę prieš bet kokios formos intervenciją iš vienos valstybės pusės, nors ir galingos, į kitos suvereninės valstybės, nors ir silpnos, vidaus reikalus.”

Jungtinės Valstybės ir toliau laikysis šių principų.

Šis pareiškimas yra ilgas, ir jūs girdė-

jote apie jį prieš tai. Bet aš jaučiu, kad jis turi būti paskaitytas ši vakarą. Jis sudaro raktą suprasti šio krašto nusistatymą Lietuvos atžvilgiu. Nors šis pareiškimas buvo padarytas daugiau kaip prieš 10 metų, Jungtinės Valstybės tebesilaiko jame paskelbtų principų. Jie primena sovietų komunistams, kad mes neuždarė-

Venezuelos lietuviai įteikia gėlių atvykusiam vysk. V. Brizgiui. / A Lithuanian girl presents visiting Bishop Brizgys with a bouquet of flowers, Caracas, Venezuela.

me Lietuvos užgrobimo sąskaitos. Jie sudaro išpėjimą, kad vieną dieną agresijos aktas, kuris įvyko daugiau kaip prieš 10 metų, bus iš naujo peržiūrėtas.

Nuo 1940 metų birželio iki 1950 metų birželio yra ilgas laikas, ir taip pat ilgas kelias nuo Lietuvos ligi Korejos. Visi iš mūsų dabar truputį aiškiau supranta, kad negali būti kompromiso su agresija. Mes supratome, kad didelio krašto laisvė negali būti saugi, kol mažiausiųjų kraštų laisvė taip pat nėra saugi. Mes taip pat supratome, kad geriausias būdas apginti savo laisvę yra bendradarbiauti su kitomis tautomis, kurios nori apginti savo laisvę.

Tokios yra pamokos, kurios privedė prie akcijos, kurios buvo imtasi Korejoj.

Koreja turi specialią reikšmę Lietuvai. Jei agresoriai bus atmušti Korejoj, jie

taip pat bus pastatyti į defenzivą ir kituose kraštuose. Jų pozicija bus susilpninta kiekvienoje pasaulio vietoj, kur jie yra, bet neturi teisės būti. Lietuva yra viena iš tokių vietų. Vieną dieną, sukurus didesnes Jungtinių Valstybių ir Sąjungininkų jėgas ir nuolat spaudžiant raudonosios imperijos pakraščius, žiauri ir bedieviška gengė, kuri palaiko sovietų sistemą, susmuks iš vidaus, ir Lietuva bus tikrai laisva.

Taigi, švęsdami Lietuvos nepriklausomybės trisdešimt ketvirtąsias metines, mes galime jas atžymėti mišria gaida. Ši gaida turi liūdna toną dėl sunkiai laimėtos laisvės, kuri yra prarasta, dėl kančių, kurias Lietuvos žmonės dabar kenčia ir dėl atminimo laisvės kankinių, kurie pasirinko geriau mirti negu pasiduoti tyronijai. Šis liūdnas tonas, aš žinau, randa atgarsį daugelio jūsų širdyse, kurie esate giliai susirūpinę dėl savo draugų ir giminių Lietuvoje.

Tačiau šiam vakarui gaida turi taip pat turėti ir vilties toną. Iki kol patriotai be skaičiaus priešinasi sovietų prispaudai Lietuvoje, kol tūkstančiai žmonių kaip jūs palaikote gyvas Lietuvos Respublikos tradicijas, kol šis kraštas ir kiti atsako priimti nepažabotą jėgą kaip galutinį žodį pasauly, tol yra tikra, kad vieną dieną Lietuva vėl atsikels.

(Sutrumpinta kalba, pasakyta Detroite, Mich., per Vasario 16-sios minėjimą, ir sen. Lehman pasiūlius įtraukta į Congressional Record.)

Vysk. V. Brizgys lanko lietuvius Maracaibo apylinkėse, Venezueloje. / Bishop Brizgys touring environs of Maracaiba, Venezuela.

Valencijos (Venezuela) lietuvių suruošto literatūros vakaro vysk. V. Brizgiui pagerbti dalyviai. / Bishop Brizgys is honored at a literary evening given by Lithuanians of Valencia, Venezuela.

Caracaso (Venezuela), lietuvių būrelis, sutikęs vysk. V. Brizgį. / Lithuanians of Caracas, Venezuela, gather to welcome visiting Bishop V. Brizgys.

LAISVĖ

STEPAS ZOBARSKAS

II

Burmistro tarnautojai dar tebesirinko į darbą, bet ankstyvas Dagio pasirodymas įstaigoje nė vieno nenustebino. Jie jau žinojo, koks buvo duotas įsakymas.

— Mes norėtume pasikalbėti su ponu burmistru, — tarė Dagys mašininkei, kuri baigė valyti nagus ir pakėlė aukštin mėlynas, mieguistas akis.

— Pono burmistro dar nėra, bet jį pavaduoja ponas sekretorius, — atsakė ji, mostelėdama ranka į rudaplaukį vyrą, kuris vartė kažkokius popierius.

— Herr Miller!

Sekretorius nerangiai atsistojo, pasitaisė marškinių apykaklę ir tiesiai priėjo prie Dagio.

— Šį rytą atėjo jūsų policija, atėmė maisto koretles ir įsakė...

— Žinau, — nedraugiškai pertraukė Dagio kalbą sekretorius. — Aš pats suariau sąrašą asmenų, kurie turi būti išvežti iš Austrijos.

— Štai kaip? — tarė Dagys. — Nežinot, kad jūs vėl tokie galingi.

Sekretoriaus veidai paraudo.

— Jūs mane negerai supratot, — tarė jis. — Įsakymas pasirašytas paties generolo Eisenhower, vyriausiojo sąjungininkų kariuomenės vado. Aš tik surašiau čia gyvenančių svetimšalių vardus ir pavardes.

— Mes niekad nesame girdėję apie tokį įsakymą, — įsikišo Dagienė.

— Šiandien išgirsit. Daugiau aš nieko negaliu pasakyti. Viskas yra amerikiečių kariuomenės rankose. Auf Wiedersehn! (Sudiev!)

Sekretorius vėl sugrįžo prie savo stalo.

— Negaiškim laiko, — tarė Dagys. — Keliukim tiesiai į amerikiečių komendantūrą.

III

Prie komendantūros durų nebuvo jokios sargybos. Dagiai įėjo į nedidelį kambarį, kuriame sėdėjo stambus vyras, užkėlęs kojas ant stalo ir nerūpestingai kramtė gumą. Jis galėjo būti kokių dvidešimt ketverių ir penkerių metų, šviesiaplaukis, ilga smaila nosim seržantas. Dagys pirmiausia paklausė, ar galima kalbėti vokiškai, nes jis dar nespėjęs pramokti anglų kalbos.

— Go ahead, — tarė seržantas.

— Mes norėtume kalbėtis su komendantu, — tarė Dagienė.

— Komendantas išvykęs, — atsakė seržantas.

— Ar nežinote, kada grįš?

— Jis man nesakė.

— Bet šiandien grįš?

— Aš manau, kad grįš vakare.

— Vakare? O, mano Dieve! — sudejavo Dagienė.

Katinukas flirtuoja. / Flirtatious Kitten

D. Bielskaus foto

— O ką, ar labai svarbu? — paklausė seržantas, tebelaikydamas rankas kelnų kišenėje.

— Neišpasakytai svarbu, — atsakė ji. — Gal ponas komendantas anksčiau sugrįš?

— Aš nežinau, gal ir anksčiau sugrįš. O kas jūs esat - vokiečiai ar austrai?

— Mes esame lietuviai.

— Lietuviai? Kaip čia atsiradot?

— Naciai buvo atgabenę darbams.

— O naciai! — Seržantas valandėlei liovėsi kramtyti gumą. — Naciai daug žmonių buvo privežę darbams, aš žinau. Dabar naciai jau kaput.

— Jeigu ponas komendantas ilgai negrįžtų, tai gal jūs mums galėtumėt padėti? — Ir drebančiu balsu, tarpais nu-

rydama žodžių galūnes, Dagienė pasakojo apie įvykį su austrų policija, pabrėždama, kokia baisi nelaimė būtų, jeigu jie turėtų grįžti pas bolševikus.

Seržantas nukėlė kojas nuo stalo ir sušuko:

— Kas jūs galų gale esat - lietuviai ar vokiečiai?

— Lietuviai, — atsakė Dagys.

— Tai kodėl nenorite grįžti į Lietuvą?

— Todėl, kad nenorime atiduoti savo kaulų Sibiro meškoms graužti.

— Kas jums sakė, kad jus veš į Sibirą?

— Mūsų giminės ir draugai jau seniai ten išgabenti. Ir šiandien nežinome, ar jie tebėra gyvi ar jau mirę.

— Nieko jūs nežinot. Prisiklausėt Hit-

Antanina Dambrauskaitė, buvusi Lietuvos Operos primadona, dabar gyvenanti Miami, Fla. / Former soloist with the Lithuanian Opera A. Dambrauskaitė, now residing in Miami, Florida.

lerio propagandos, tai ir bijot. Rusai yra tokie pat geri žmonės, kaip ir amerikiečiai.

– Mums nereikia jokios propagandos, pone, – prašneko Dagienė. – Mano seserį su mažais vaikais išvežė į Rusiją. Mano dėdė mirė jų kalėjime. Jūs nerbsite lietuvio, kurio giminės nebūtų nukentėję nuo bolševikų.

– Tai yra naciškas melas, – tarė seržantas, baksterėdamas pieštuku į stalą.

– Mes nesame naciai ir nemeluojame, – vėl kalbėjo Dagys. – Kiekvienas, kuriam teko pagyventi bolševikų valdžioje, tą patį pasakys. Aš negaliu suprasti, kaip jūs, laisvo krašto karys, galite užtarti banditus.

– Rusai yra mūsų sąjungininkai, ir aš neleisiu jų užgaulioti! – piktai sušuko seržantas, trenkęs kumsčiu į stalą.

Dagių mergaitė užsidengė rankutėmis akis ir prisiglaudė prie motinos. Jos lū-

putės pradėjo virpėti, bet verkti ji dar neverkė.

– Matyt, esate geri paukšteliai, jeigu nenorite namo grįžti, – šaukė seržantas.

Pridarėte savo krašte visokių nusikaltimų, o dabar bijote, kad nereikėtų atsakyti. Palaukite, dar mes jus pačiupinėsime.

– Prašau skaitytis su žodžiais, seržante, – tarė Dagys, vos besusivaldydamas. Jo veidas degė kaip ugnis.

– Nutilk gi, prašau, – maldavo Dagienė, – matai, kad su juo neverta ginčytis. Jis neturi jokio supratimo apie komunistus, o gal ir jis pats toks.

Dagys prikando lūpas.

Suskambėjo telefonas. Seržantas pakėlė ragelį, tuo tarpu Dagienė pažvelgė į laikrodį: jau baigėsi pirma.

– Štai mūsų laukiamieji amerikoniai, – pakuždėjo ji vyrui į ausį, ir dar stipriau priglaudė prie savęs dukterį.

– Komendantas bus už valandos, bet aš netikiu, kad jūs ką nors laimėtumėt. Jeigu vyriausiasis kariuomenės vadas įsakė važiuoti, tai ir važiuokit, ar tas jums patinka ar ne.

– Kol bolševikai laikys okupavę mūsų kraštą, mes nevažiuosime, – atkirto Dagys.

– Jeigu mes įsakysime, tai ir važiuosite.

– Ne, nevažiuosime.

– Tai mes pastatysim prie sienos ir nušausime.

– Jau geriau nušaukit, bet mes nevažiuosime.

– Žinai, kad man jau atsibodo su jumis ginčytis. Galėsit pasiginčyti, kai grįš komendantas. Good by!

Tai taręs, seržantas parodė ranka duris.

Išėję iš komendantūros, Dagiai stovėjo valandėlę, nežinodami, kas daryti.

– Tuoj bus antra valanda, – tarė Dagienė.

– Užmiršk tu tas valandas, – subarė Dagys. – Eime geriau pas daktarą Borg pasitarti. Gal jis galės kaip nors padėti. Namu juk negalime grįžti: atėjusi policija, galėtų prievarta išgabenti. Pas daktarą galėsime palaukti, kol grįš komendantas.

Susitvėrę už rankų, visi trys ėjo siauru keliuku į daktaro Borg namų pusę. Nuo kalnų pūtė vėsus vėjelis. Tyrolio kalnų viršūnės skendo melsvame rūke.

Sunkiai vilkadamas kojas, Dagys mąstė apie paskutinius metus, praleistus svetimose žemėse. Metai Svarcvaldo kalnuose, geležies fabrike. Kasdien po dvylika valandų prie mašinos. Naktimis kaukdamo sirenos. Turėdavo nešti mieguistą mergaitę į šaltas slėptuves ir ten tūnoti ligi aušros. Tarpais žemė susiūbuodavo kaip laivas nuo krintančių bombų. Paskui įvyko bėgimas į Austriją, kur, kalbėjo žmonės, buvo daug daugiau laisvės ir mažiau bombų, negu čia, paliai Reina. - - - Traukinys, prikimštas moterų ir vaikų, tada riedėjo per kalnus ir tunelius. Vagonuose nedegė nė mažiausias žiburėlis... Tik apiaušry veidų siluetai pradėjo ryškėti. Dagys pajuto svetimas akis, kurios jį stebėjo visą laiką. Tai buvo senyva vokiečių, kurios šviesūs plaukai lindo iš po bavariškos skrybėlės.

- - - “Kur jūs keliaujate? Esate toks jaunas vyras, jūsų vieta fronte”, sake ji. “Aš nereikalingas ten”, atsakė Dagys, “narsi vokiečių kariuomenė ir be manęs susitvarkys su priešais”. Senės akyse blyksterėjo ugnis, ir ji prikando apatinę lūpą. “Tylėk”, sustabdė jį Dagienė, laikydama ant rankų mažytę dukterį. “Tu nežinai, su kuo kalbi”. Paskui prašneko jaunas vokiečių, vilkįs apnešiota kario uniforma: “Aš sakau jums visiems, kad Vokietija jau paklupdyta ant kelių, ir daug metų praeis, ligi ji vėl atsistos ant kojų”. Defetizmas. Dagio širdy linksmiau pasidarė: vadinasi, artėja laisvės valanda... “Man gėda klausyti kario žodžių”, tarė vokiečių su bavariška skrybėle, “argi nesiklausai fiurerio kalbos, kad mūsų diena dar neatėjo, dar mes parodysime, ką nauji ginklai gali”. Pasirėmęs ant lazdos, karys rūkė cigaretę, o jo išblyškusiame veide ir įdubusiose akyse švytėjo panieka vis- (Perkelta į 14 psl.)

New Yorko Metropolitan Operos solistas Algirdas Brazys, solistė Suzana Griška ir op. dirig. Vyt. Marijošius Waterburio lietuvių bendruomenės koncerte. Waterbury, Conn. Metropolitan Opera Soloist A. Brazys, Soloist S. Griška and Accompanist V. Marijošius take a curtain call at a Lithuanian evening.

Photo by Frank Vairo

Bendruomeninis Kanados lietuvių
savaitraštis

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

plačiai rašo apie tautiečius, gyvenančius visame pasauly, ir ypač daug apie Kanados lietuvių gyvenimą ir jų veiklą. Laikraštis redaguojamas Lietuvos laikraščių pavyzdžiu, nepartinis, nesrovinis, plačiai tolerantiškas ir patriotiškas. Kas savaitę išėina 8-10 puslapių.

PRENUMERATA:

Kanadoje \$5.00, Amerikoje \$5.50 ir visur kitur \$6.00

ADRESAS:

"Nepriklausoma Lietuva", 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, Canada.

Dvi žinomos Amerikos lietuvių solistės J. Francis ir A. Kaskas. / Soloists J. Francis and A. Kaskas. K. Daugė'os foto

Baltimorės Lietuvių Melodijos Valandos per radijo stotį WBMD, 750 K.C., steigėjai ir jos vedėjai Albertas Juškevičius, kairėj, ir Juozas Ruzga prie siustuvo prie pradėdami darbą. / Baltimore, Md., Staff of the program "Lithuanian Melody Time" broadcasting over Station WBMD. Left to right: A. Juškevičius and J. Ruzga.

J. Smetonos foto

LAISVE

(Atkelta iš 12 psl.)

kam, kas ligi šiol buvo laikoma idealu. Jis nusijuokė: "Naujausi ginklai! Tos pasakos kariams jau seniai atsibodo. Pasi-

imkit Brolių Grimų knygą, ten rasite įdomesnių". "Dabar ir aš tikiu, kad kariuomenė išdavė fiurerį", atsakė vokiečių rūsčių balsu ir vėl pasidarė mirtina tylą. Tik tai šniokštė perkrautas garvežys, kopdamas į Tyrolio kalnus.

- - - "Gamta čia visai kitokia, negu

Toronto (Canada) lietuviai skautai kalbasi su Amerikos skautų veteranu Claude Newman. / American Scout Veteran Claude Newman confers with Lithuanian Scouts in Toronto, Canada.

Lietuvoje", mąstė tada Dagys, žiūrėdamas į uolas, apdengtas sniegu, ir į pušaites, kažkaip stebuklingai ant akmenų išaugusias. Niekur čia nematysi tokių lygumų, kaip ten. O Nemunas? Niekada Nemunas nebuvo toks žavus, kaip tą pasukinę naktį, kai jų perkrautas laivas slinko nelyginant sieliai, o paliai Kauną blykčiojo priešlėktuvinės artilerijos ugnys. Tamsios girios ošė paliai krantus, o dangus, pilnas žvaigždžių, rodos, kriste krito ant pečių. Taip ir norėjosi pasiimti viską su savim: ir Nemuną, ir žvaigždes, ir žmones, ir miškus, kad priešas nieko neberastų atėjęs. Dagys pačiupinėjo tada saujelę gimtosios žemės, parištos po kakliu, ir tvirtai sučiaupė lūpas, kad nepravirtų.

- - - "Aš esu dalelė tautos, kuri nusprendė nepasiduoti ankstyvai mirčiai. Aš pakelsiu ir sunkiausią kryžių", mąstė jis tada.

- - - Traukinys sustojo mažoje stotelėje, o paskui vėl nuriedėjo tolyn per kalnus ir tunelius, nusiveždamas vokiečių su bavariską skrybėlę ir sužeistą karių. Dagys su žmona ir vaiku pasiliko čia karo pabaigos laukti. "Koks būtų gražus gyvenimas, jeigu mes dabar būtume namie", sakydavo Dagienė, žiūrėdama į mažytes kalniečių trobeles, kurios laikėsi įsikabinusios uolų, nelyginant kregždutės savo lizdo. "Kad nors greičiau tie amerikoniai ateitų!"

- - - Vieną popietę pasigirdo keletas šūvių. Atrodė, lyg šaudė kas pačiame miestelyje, netoli bažnyčios. "Viešpatie, amerikoniai!" kažkas sušuko gatvėje. Netrukus netoli Dagio sustojo tankai su baltomis žvaigždėmis, kuriuose stovėjo dulkėti kariai, pasiruošę kautynėms. Valandėlę Dagys su žmona ir dukra stovėjo nejudėdami, lyg suakmenėję, jausdami, kad šią akimirką vyksta milžiniškas perversmas iš blogo į gerą, ir akyse pasidarė taip neišpasakytai šviesu! Nušvito, skaistesni pasidarė Tyrolio kalnai, net obelių lapai šviesiau sužaliavo. "Ačiū Dievui!" sušuko tada Dagienė, apkabindama vyrą ir dukterį ir imdama balsu raudoti. "Dabar jau visi mūsų vargai baigsis".

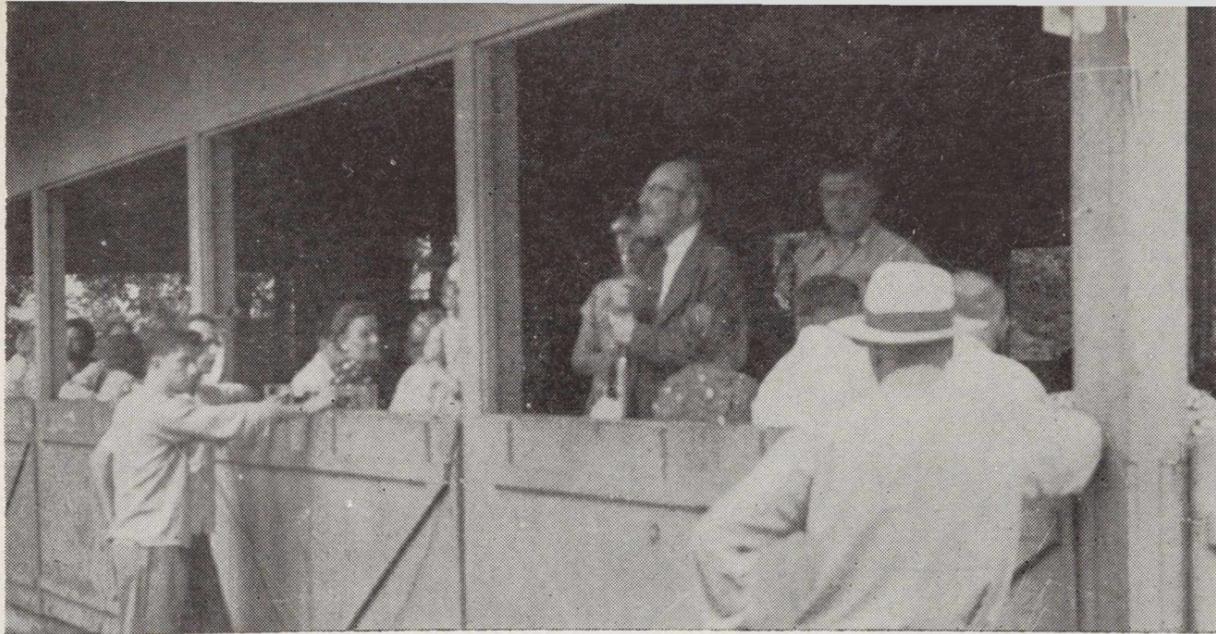
Baigsis! Kada gi viskas baigsis?

Kai jau buvo prie daktaro durų, Dagienė tarė pakuždom savo vyrui:

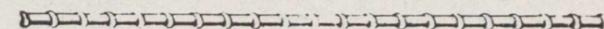
— Paprašyk daktarą nuodų. Dėl visko. Jeigu matytume, kad kitokio išsigelbėjimo nebėr...

LIETUVIAIS ESAME MES GIMĘ,

LIETUVIAIS TURIME IR BŪT!

Prof. Vaclovas Biržiška kalba Waterburio Tėvynės Mylėtojų Draugijos ir Lietuvių Šalpos Klubo piknike.
Prof. Vacl. Biržiška addressing Lithuanians in Waterbury, Conn.

*Kai tamsos galybė naikina
šimtmečiais sukurtas
mūsų tautos kultūrinės vertybes,
kiekvieno lietuvio inteligento pareiga yra
skaityti, platinti ir palaikyti
vienintelį kultūros žurnalą*

AIDUS

AIDAI, pradėję eiti tremtyje, jau treči metai Amerikos žemyne jungia vieninam kūrybos darbui mūsų geriausios mokslo, meno ir literatūros jėgas;

AIDAI palaiko Lietuvos prisikėlimo viltį ir pranašauja giedrią laisvės rytmetį;

AIDAI, pasitikėdami lietuviškos visuomenės iki šiol rodomu palankumu,

1952 METAIS

dar kartą kiekvieną lietuvių inteligentą kviečia į skaitytojų eiles.

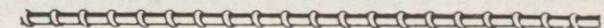
PRENUMERATOS KAINA:

JAV ir Pietų Amerikoje metams 5 dol.
Kanadoje - \$5.50 (kanadiškais pinigais 6 doleriai.)

Kituose kraštuose - 6 dol.

ADMINISTRACIJOS ADRESAS:

AIDAI, Kennebunk Port, Maine

Bostono, Mass., Stat'ar viešbuty plieno gaminių korporacijos prezidentas K. Jursek įteikia sidabrinę taure . Šveikauskui, srities vedėjui, kurs su savo vyrais užėmė pirmą vietą milijoninės apyvartos pardavėjų tarpe. A. Šveikauskas accepts a silver cup from steel manufacturer K. Jursek. The former, Region Manager for the corporation, won the honor for himself and his staff for meritorious salesmanship. Boston, Mass. K. Daugėlos foto

*Pasaulio lietuvių karių mėnesinis
ilustruotas žurnalas*

KARYS

prieš metus atgaivintas JAV-se, sparčiai plinta visame laisvajame pasaulyje. Glaudžiais dvasiniais ryšiais jis jungia visus lietuvius, visus mūsų karius.

Žurnale bendradarbiauja gausus būrys žymių autorių, jame rašo mūsų vyrai iš JAV armijos, iš viso pasaulio.

Reformuotas KARYS išeina gražaus formato, gausiai iliustruotas, gerame popieriuje. Kas kartą susipažino su šiuo žurnalu, tas jau niekad nebesiskiria su juo. METINĖ PRENUMERATA - \$4, pusmečiui - \$2.50.

TUOJAU RAŠYKITE
redakcijai:

KARYS, 156 Steamboat Rd.,
Great Neck, N. Y.,
arba administracijai
680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y.

Varel (Vokietija) senelių prieglaudoje įvykusio Lietuvos nepriklausomybės minėjimo prezidiumas: lenkų atstovas p.k. Zbrowski, liet. - Sarpalius, ukrainiečių - prof. Juschkiewitch, kun. A. Steinvila, stovyklos atstovė D. Loscher, latvių - Baumanis, estų - Michelson; kalba Wehen liet. komiteto pirm. Narbutas. / Varel, Germany. The presidium officiating at Lithuanian Independence Day ceremonies.

Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio žaidynių Toronte nugalėtojai - Chicago LSK Perkūno krepšininkai: klūpo - R. Puodžiūnas, A. Kikilas ir S. Zubkus; stovi - V. Radys, G. Bliūdžius, L. Kalvaitis, A. Lauraitis ir R. Dirvianskis. / The "Perkunas" basketball squad, Chicago, Ill.

Chicago lietuvių šachmatų pirmenybių nugalėtojas A. Zujus (dešinė) priverčia K. Šalkauską (kairė) susimąstyti. / Lithuanian chess enthusiasts in Chicago, Ill.

Pasižymėjusieji Chicago LSK Perkūno narai: Chicago ir Illinois šachmatų meistras P. Tautvaišas (sėdi antras iš kairės) ir futbolininkas K. Baltramionaitis (sėdi vidury) kitų klubo sportininkų tarpe per jų garbei suruoštą pobuvį.

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— Edith Rimkus ir Josephine Budrik, Chicago, Ill., atostogas praleido Kalifornijoje, aplankydamos J. Mockų, Bakersfield, Vizbarus, Los Angeles, ir kitus pažįstamus.

— Mr. & Mrs. Stanley Krenčius, Los Angeles, Calif., susilaukė sūnaus, kurį pakrikštijo Viktoro Juozo vardu. S. Krenčius yra pašto tarnautojas Los Angeles.

— J. Kojelis, Chicago, Ill., atvyko į Los Angeles ir apsigyveno.

— Leonas Gružas, Los Angeles, Calif., nusilaužė ranką.

— Rašyt. A. Baronas ir Ant. Gaška, abu iš Chicago, Ill., yra pirmieji užsisakę Stasiaus Būdavo apysaką "Varpai skamba".

NAUJOS KNYGOS

Kun. dr. J. Vaitkevičius, GYVOJI DVASIA. Mąstymai kiekvienai metų dienai. II tomas. Savo lėšomis išleido kun. P. Juškaitis, Cambridge, Mass., 1952 m. 544 psl. Įrišta. Kaina 5 dol.

VARDAN DIEVO, mažųjų maldos. Tekstas kun. S. Ylos, paveikslai dail. P. Augiaus. Išleido Nek. Pr. Seserys, Putnam, Conn, 1951 m., 134 psl. Kaina \$1.25. Užsakyti galima: Immaculate Conception Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn.

Ne'ė Maza'aitė, GINTARINIAI VARTAI. Legendinio pobūdžio pasakojimų rinkinys. Išleido LKSD Knygos Klubas Chicagoje 1952 metais. 248 psl. Kaina 2 dol.

LIETUVININKŲ KALENDORIUS 1952 METAMS. Redagavo A. Puskepalaitis, Mažosios Lietuvos Tarybos Spaudos Komisijos leidinys, Muenchenas, 1952 m. 128 psl.

INFORMACINIS KALENDORIUS 1952 METAMS. Suduvas leidinys, 48 psl. Leidyklos adresas: 4544 So. California Ave., Chicago 32, Ill.

V. Beliajus, LET'S BE MERRY - BŪKIM LINKSMI. Lietuvių taut. šokiai su gaidomis, 38 psl.

VISUS PLATINTOJUS IR KNYGYNUS

prašome gražinti likusius "ŽEMĖS" egzempliorius, nes mes jau pritrūkome.

Kas dar nežsisakė St. Būdavo "Varpai skamba", prašome tuoj pranešti, kiek knygų prisiūsti.

"Lietuvių Dienų" platinimo vajú baigiamė kovo 31 d. Kitame "LD" numery paskelbsime rezultatus.

"Lietuvių Dienų" Administracija

SKAITYKITE

TĖVIŠKĖS ŽIBURIUS

viso pasaulio lietuvių tarpe populiarių savaitraštį. Jame atsispindi ne tik Kanados, bet ir viso pasaulio lietuvių gyvenimas.

Prenumeratos kaina:

USA ir Kanadoje - \$4. — Kitur - \$4.50
Pusmečiui visur - \$2.50

Kiekvienam metiniui skaitytojui duodam priedo gražų kišeninį kalendorių.

Atsiuntusiam adresą, siunčiame keletą egz. susipažinimui.

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"
941 Dundas St. W.
Toronto, Ont., Canada

Holy Cross Lithuanian Church, Chicago, Ill. The interior was decorated by A. Valeška / Šv. Kryžiaus lietuvių bažnyčios Chicagoje vidus, neseniai išdekoruotas dail. A. Valeškos. Photo by Schube-Soucek

LITHUANIA AND KOREA

Though the possible relationship between the two countries of Lithuania and Korea may at first seem remote, there is nevertheless a significant political parallel which merits our studied attention.

As in Lithuania and the other Baltic States ten years earlier, Communist armed forces declared war on South Korea, without warning or provocation, in clear defiance of all human rights and international law, thus committing another of a long series of acts of aggression.

The first major step in Communist expansion occurred in 1940, when Soviet

armies launched their offensive against Lithuania, Latvia and Estonia, countries protected by treaty and by sovereign and independent status. This however did not deter the Soviets, who promptly dissolved the governments, confiscated the whole territory and then incorporated the Baltic States as Soviet Socialist Republics.

The same fate must have awaited South Korea had not the United Nations led by the United States intervened in defense of that country. Perhaps the single instance of Allied armed force employed to balk further Communist seizures.

Notwithstanding, rather than carry the war to a conclusive victory, the Allies chose to halt in mid-stride and commence peace negotiations with the turncoat enemy over a possible armistice. This singular diversion with a barbarian belligerent, this seeking of terms from

a committed warmonger is perhaps unique in the annals of history. It amounts to a face-about in the struggle against Communism.

There is but one conclusion to be drawn from this situation. The lesson of Lithuania and the Baltic States, in which every Communist weapon was utilized to subvert, conquer, annex and absorb the land and the people, was ignored or not understood by the Allies in the current crisis. In their ignorance or simplicity they hoped to stem the tide of encroaching Communism by treaty and negotiation, even though these means proved as futile as any other within their grasp. At an incalculable cost in lives and materials, in time and patience, they accomplished only a temporary stay of the grievous events that must consequentially follow.

M. C. Stark

Holy Cross Church, Chicago, Ill. One of the most beautiful Lithuanian churches in America. / Šv. Kryžiaus bažnyčia Chicagoje. Ji yra viena didžiausių ir gražiausių lietuvių bažnyčių Amerikoje Jos klebonu yra kun. A. Linkus. V. Adomavičiaus foto

LITHUANIANS IN THE CHICAGO STOCKYARDS

By UPTON SINCLAIR

(Continued from last issue)

Entering one of the Durham buildings, they found a number of other visitors waiting; and before long there came a guide, to escort them through the place. They make a great feature of showing strangers through the packing-plants, for it is a good advertising. But ponas Jo-

kubas whispered maliciously that the visitors did not see any more than the packers wanted them to.

They climbed a long series of stairways outside of the building, to the top of its five or six stories. Here were the chute, with its river of hogs, all patiently toiling upward; there was a place for them to rest to cool off, and then through another passageway they went into a room from which there is no returning for hogs.

It was a long, narrow room, with a gallery along it for visitors. At the head there was a great iron wheel, about twenty feet in circumference, with rings

here and there along its edge. Upon both sides of this wheel there was a narrow space, into which came the hogs at the end of their journey; in the midst of them stood a great burly negro, bare-armed and bare-chested. He was resting for the moment, for the wheel had stopped while men were cleaning up. In a minute or two, however, it began slowly to revolve, and then the men upon each side of it sprang to work. They had chains which they fastened about the leg of the nearest hog, and the other end of the chain they hooked into one of the rings upon the wheel. So, as the wheel turned, a hog was suddenly jerked off his feet and borne aloft.

At the same instant the ear was assailed by a most terrifying shriek; the visitors started in alarm, the women turned pale and shrank back. The shriek was followed by another, louder and yet more agonizing — for once started upon that journey, the hog never came back; at the top of the wheel he was shunted off upon a trolley, and went sailing down the room. And meantime another was swung up, and then another, and another, until there was a double line of them, each dangling by a foot and kicking in frenzy — and squealing. The uproar was appalling, perilous to the eardrums; one feared there was too much sound for the room to hold — that the walls must give way or the ceiling crack. There were high squeals and low squeals, grunts, and wails of agony; there would come a momentary lull, and then a fresh outburst, louder than ever, surging up to a deafening climax. It was too much for some of the visitors — the men would look at each other, laughing nervously, and the women would stand with hands clenched, and the blood rushing to their faces, and the tears starting in their eyes.

Meantime, heedless of all these things, the men upon the floor were going about their work. Neither squeals of hogs nor tears of visitors made any difference to them; one by one they hooked up the hogs, and one by one with a swift stroke they slit their throats. There was a long line of hogs, with squeals and life-blood ebbing away together; until at last each started again, and vanished with a splash into a huge vat of boiling water.

It was all so very businesslike that one watched it fascinated. It was pork-making by machinery, pork-making by applied mathematics. And yet somehow the most matter-of-fact person could not help thinking of the hogs; they were so innocent, they came so very trustingly; and they were so very human in their protests — and so perfectly within their rights! They had done nothing to deserve it; and it was adding insult to injury, as the thing was done here, swinging them up in this cold-blooded, impersonal way, without a pretence at apology, without the homage of a tear. Now and then a visitor wept, to be sure; but this slaughtering-machine ran on, visitors or no visitors. It was like some horrible crime committed in a dungeon,

all unseen and unheeded, buried out of sight and of memory.

One could not stand and watch very long without becoming philosophical, without beginning to deal in symbols and similes, and to hear the hog-squeal of the universe. Was it permitted to believe that there was nowhere upon the earth, or above the earth, a heaven for hogs, where they were requited for all this suffering? Each one of these hogs was a separate creature. Some were white hogs, some were black; some were brown, some were spotted; some were old, some were young; some were long and lean, some were monstrous. And each of them had an individuality of his own, a will of his own, a hope and a heart's desire; each was full of self-confidence, of self-importance, and a sense of dignity. And trusting and strong in faith he had gone about his business, the while a black shadow hung over him and a horrid Fate waited in his pathway. Now suddenly it had swooped upon him, and had seized him by the leg. Relentless, remorseless, it was; all his protests, his screams, were nothing to it — it did its cruel will with him, as if his wishes, his feelings, had simply no existence at all; it cut his throat and watched him gasp out his life. And now was one to believe that there was nowhere a god of hogs, to whom this hog-personality was precious, to whom these hog-squeals and agonies had a meaning? Who would take this hog into his arms and comfort him, reward him for his work well done, and show him the meaning of his sacrifice? Perhaps some glimpse of all this was in the thoughts of our humble-minded Jurgis, as he turned to go on with the rest of the party, and muttered: "Dieve — but I'm glad I'm not a hog!"

The carcass was scooped out of the vat by machinery, and then it fell to the second floor, passing on the way through a wonderful machine with numerous scrapers, which adjusted themselves to the size and shape of the animal, and sent it out at the other end with nearly all of its bristles removed. It was then again strung up by machinery, and sent upon another trolley ride; this time passing between two lines of men, who sat upon a raised platform, each doing a certain single thing to the carcass as it came to him. One scraped the outside of a leg; another scraped the inside of the same leg. One with a swift stroke cut the throat; another with two swift strokes severed the head, which fell to the floor and vanished through a hole. Another made a slit down the body; a second opened the body wider; a third with a saw cut the breast-bone; a fourth loosened the entrails; a fifth pulled them out — and they also slid through a hole in the floor. There were men to scrape each side and men to scrape the back; there were men to clean the carcass inside, to trim it and wash it. Looking down this room, one saw, creeping slowly, a line of dangling hogs a hundred yards in length; and for every yard there was a man, working as if a demon

In the Springtime of Life. / Jaunystės juokas (dail. V. K. Jonyno duktė su drauge)

were after him. At the end of this hog's progress every inch of the carcass had been gone over several times; and then it was rolled into the chilling-room, where it stayed for twenty-four hours, and where a stranger might lose himself in a forest of freezing hogs.

Before the carcass was admitted here, however, it had to pass a government inspector, who sat in the doorway and

felt of the glands in the neck for tuberculosis. This government inspector did not have the manner of a man who was worked to death; he was apparently not haunted by a fear that the hog might get by him before he had finished his testing. If you were a sociable person, he was quite willing to enter into conversation with you, and to explain to you the deadly nature of the ptomaines

Lithuanian Consul P. Daužvardis accepts a rosary tendered him by the Rev. A. Linkus, Pastor of Ho'y Cross Church, Chicago, Ill. / Šv. Kryžiaus bažnyčios Chicagoje klebonas kun. A. Linkus per Šventą Vaidą įteikia rožančių Lietuvos konsului dr. P. Daužvardžiui; prie jų stovi plk. J. Tumas, kun. A. Neverauskas ir kun. K. Juršėnas.

To Work - Painting by J. Bagdonas
I darba / J. Bagdonas

which are found in tubercular pork; and while he was talking with you you could hardly be so ungrateful as to notice that a dozen carcasses were passing him untouched. This inspector wore an imposing silver badge, and he gave an atmosphere of authority to the scene, and, as it were, put the stamp of official approval upon the things which were done in Durham's.

Jurgis went down the line with the rest of the visitors, staring open-mouthed, lost in wonder. He had dressed hogs himself in the forest of Lithuania; but he had never expected to live to see one hog dressed by several hundred men. It was like a wonderful poem to him, and he took it all in guilelessly—even to the the conspicuous signs demanding immaculate cleanliness of the employees. Jurgis was vexed when the cynical Jukubas translated these signs with sarcastic comments, offering to take them to the secret-rooms where the spoiled meats went to be doctored.

The party descended to the next floor, where the various waste materials were treated. Here came the entrails, to be scraped and washed clean for sausage-casings; men and women worked here in the midsts of a sickening stench, which caused the visitors to hasten by, gasping. To another room came all the scraps to be "tanked", which meant boiling and pumping off the grease to make soap and lard; below they took out the refuse, and this, too, was a region in which the visitors did not linger. In still other places men were engaged in cutting up the carcasses that had been through the chilling-rooms. First there were the "splitters," the most expert workmen in the plant, who earned as high as fifty cents an hour, and did not a thing all day except chop hogs down the middle. Then there were "cleaver men," great giants with muscles of iron; each had two men to attend him — to slide the half carcass in front of him on the table, and hold it while he chopped it, and then turn each piece so that he might chop it once more. His cleaver had a blade about two feet long, and he never made but one cut; he made it so neatly, too,

that his implement did not smite through and dull itself—there was just enough force for a perfect cut, and no more. So through various yawning holes there slipped to the floor below—to one room hams, to another fore-quarters, to another sides of pork.

(To be continued)

B. K. BALUTIS

(Continued from last issue)

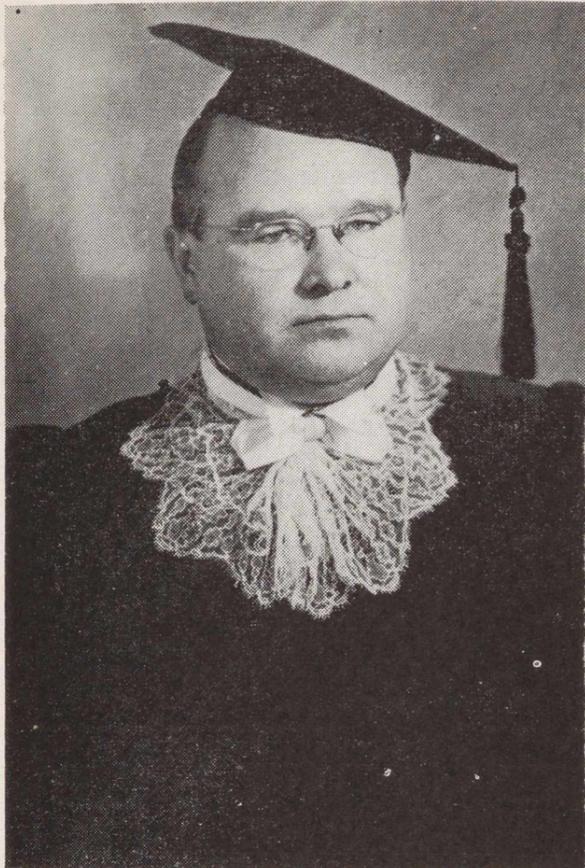
On the termination in March 1921 of my appointment as temporary British Vice-Consul at Kaunas, I was fortunate enough to receive an offer from the Lithuanian authorities to come to London to work at the Lithuanian Legation under the late Mr. T. Norus Naruševičius, then Lithuanian Diplomatic Representative, and later I was appointed London correspondent for the Lithuanian Telegraph Agency ("Elta"). For some years thereafter I did not again meet Mr. Balutis, but it is no indiscretion now to say that as an ex-journalist he took a keen personal interest in the foundation and development, for which I was directly responsible, of the "Elta" Economic and General Bulletin which came out monthly until early in 1940, when the tragic course of events in Lithuania necessitated its permanent discontinuance. Writing from memory and without any opportunity of checking the exact dates, I think my next meeting with Mr. Balutis was when, after serving for some years as Lithuanian Minister in Washington, he came to London in 1934 as head of the delegation to negotiate a trade agreement with Great Britain. In this context I recall a little incident which sheds some light on one very market phase of Mr. Balutis' character, i. e. his liberality in money matters. He was staying at the Royal Palace Hotel, Kensington, and sometimes employed the hotel personnel to convey messages and for other purposes. One day, after I had taken leave of Mr. Balutis at the hotel, a youthful page timidly approached me and asked: "Do you know that gentleman? I say! Isn't he generous? I wish there were more like him!"

In 1935 Mr. Balutis came again to London as Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary, and from that time until the unavoidable dispersal of the Legation staff in the wake of the Bolshevik invasion of Lithuania in June 1940, my official and personal association with him continued unbroken. Perhaps the most convincing tribute I can pay my dear and respected Chief is to say that never during my long and chequered career in many lands have I enjoyed a more agreeable and satisfactory business and personal relationship with anybody than with Mr. Balutis. This day to day contact did but serve to strengthen

Farmstead - Painting by J. Bagdonas

Sodyba / J. Bagdonas

Dr. A. Ausenka-Estanislau O.S.B., Sao Paulo, Brazil. Active in local Lithuanian circles, he is a professor at Sao Bento High School. / Dr. A. Ausenka-Estanislau, O.S.B., lietuvis parietas Sao Paulo, Brazilija. Jis dirba Sao Bento gimnazijoje.

and confirm those earlier impressions of his sympathetic nature formed by me in those far-off now seemingly fantastic

and shadowy days of national enthusiasm manifested in the romantic resurgence of the Lithuanian people, of which from almost the very beginning I was an ardent supporter. Incidentally his native kindness and consideration were never more in evidence than when early in 1938 I suffered a serious illness which rendered me unfit for work for several months. Of his patriotism, courage, disinterestedness and probity I have had abundant proof. And never have those essential qualities appeared to greater advantage or been more needed than since the fatal hour when in June 1940 the unclean Eastern hordes set foot upon the sacred soil of Lithuania and, in defiance of the most solemn treaty obligations, robbed her of her hardly-won freedom and independence. Nothing daunted, he has carried on at his arduous and dangerous post in London throughout the terrors of the Blitz which more than once came perilously near the Legation which some years ago removed from 10, Palace Gate to the handsome premises at 19, Kensington Palace Gardens. And notwithstanding the inevitable rupture of our purely official relations, I am proud to say that my own personal vicissitudes, which form no part of the present narrative, have in no wise interfered with our well-tryed friendship, nor could mortal man show keener appreciation

(Continued on Page 22)

Bruno Zemaitis, Lithuanian aspirant for political office in Santa Maria, Calif. / Bruno Žemaitis, kandidatuojas į Santa Maria, Calif., miesto tarybos narius.

LITHUANIAN RUNS FOR CITY OFFICE

Bruno J. Zemaitis, of Santa Maria, Calif., candidate for one of the three city council terms expiring in April, pledged an impartial and liberal minded attitude on all issues of city business, should he be elected.

Zemaitis, a state licensed private patrol operator, is the owner of the Merchants Patrol Service which is under contract to some 200 business firms in Santa Maria valley to provide night patrol protection. A resident for the past seven years, he has operated the service since purchasing it in 1945.

The candidate is married and has a stepson, Ronald, 8, and a son, Jimmie, 14 months of age. His wife handles the office and bookkeeping work of the private patrol service.

Zemaitis' statement in full is as follows:

"Having been interested in the welfare and progress of the City of Santa Maria since making it my residence seven years ago, I feel it is my duty as a citizen to seek the responsibility of office and discharge said duties with an impartial and liberal minded attitude.

"On any and every issue, important or otherwise, the decision on my part shall be rendered only after a through and unbiased investigation has been made. As I see it, any decision rendered without delving into the matter throughly is unfair to all concerned, and anything but innocuous to the matter at hand."

Singer Anita Navickaitė-Karns, Miami, Florida. /Dainininkė Anita Navickaitė-Karns, Miami, Florida.

B. K. BALUTIS

(Continued from Page 21)

of such modest help as from time to time I have been privileged to render the noble cause I have at heart than Mr. Balutis.

With a life-long experience of men and affairs, I feel justified in declaring that the Lithuanian cause is fortunate in possessing as its spokesman and champion at a time of unprecedented national calamity and crisis a man like Mr. Balutis. During the years of our association I have seen and heard him in every conceivable situation and have never found him wanting or at a loss. As a speaker in either English or Lithuanian, whether addressing a sophisticated British audience in the West End or a simpler gathering of Lithuanians in the East End of London, he has always uttered the right word in the right place,

while as an imperturbable, urbane and skilled negotiator in foreign chancelleries his reputation is firmly established. I rate him as in every respect an able diplomatist in the best sense of the term. And I am quite certain that although the trend of events in Eastern Europe has brought about unfavorable reactions and repercussions in relation to Lithuania and the other Baltic States in Foreign Office circles, yet no foreign representative in London enjoys greater personal respect than Mr. Balutis. And in unofficial circles his friends and admirers are legion.

His stern and unflinching resolve not to give up the heroic struggle for the recovery of his people's freedom and independence while life lasts, and his unremitting care and solicitude for the welfare of the many thousands of Lithuanian refugees and fugitives from Soviet Russian savagery now scattered over

Europe should be an example and inspiration to all his compatriots, old and young. "Hope springs eternal in the human breast," says the poet. And so, despite almost ceaseless discouragement and bitter disappointment and disillusionment, he still clings to hope.

Whatever the issue, and none of us can say with certainty what the morrow will bring forth, my own fervent earnest prayer is that my former revered Chief and present dear friend may long be spared to devote his unrivalled gifts of mind and heart to Lithuania's fight for freedom. No man alive has a better right to address the poet's stirring words to those of weaker faith:

"Lietuvnikai mes esam gimę,
Lietuvnikai mes turim būt.
Tą garbę gavom užgimę,
Tą ir neturim leist pražūt."

E. J. HARRISON

A group of Lithuanian Folk Dancers in Kenosha, Wisc. / Lietuvių tautinių šokių grupė Kenoshoj, Wisc. Photo by H. Lindquist

GARBĖS PRENUMERATORIAI

Asmenys, sumokėję už metinę prenumeratą 10 dol., laikomi GARBĖS PRENUMERATORIAIS.

BALBINA ABROMAITĖ, Los Angeles, Calif.
KUN. I. ALBAVIČIUS, Cicero, Ill.
KUN. ST. ALEKSIEJUS, Hatch, N. M.
J. AŽUOLAITIS, Los Angeles, Calif.
DR. J. J. BIELSKIS, Los Angeles, Calif.
VYTAUTAS BELECKAS, New York, N. Y.
FRANK BRADULSKI, Clinton, Iowa
J. E. CASSERLY, Los Angeles, Calif.
A. ir S. DERINGIAI, Los Angeles, Calif.
KUN. ANT. DEKSNYS, E. St. Louis, Ill.
F. DIRGĖLA, Los Angeles, Calif.
WM. & B. GRIGALUN, Los Angeles, Calif.
KUN. G. JONAITIS, Tucson, Ariz.
KUN. P. JURAS, Lawrence, Mass.
F. KARALIŪNAS, Glendale, Calif.
J. KILMONIS, Los Angeles, Calif.
ZIGMAS KRUMINAS, Los Angeles, Calif.
DR. KAN. J. B. KONČIUS, New York
KUN. J. KUČINSKAS, Los Angeles, Calif.
K. LUKŠIS, Los Angeles, Calif.
FRANK MASON, Montrose, Calif.
MRS. F. MARKS, Los Angeles, Calif.
DR. KUN. L. MENDELIS, Baltimore, Md.
B. NAGINIS, Los Angeles, Calif.
KUN. J. PAŠKAUSKAS, Chicago, Ill.
B. PELANIS, Port Chicago, Calif.
STASĖ PETROŠKIENĖ, Santa Monica, Calif.
JOSEPH C. PETERS, Altadena, Calif.
BRONĖ PIVORIŪNIENĖ, Chicago, Ill.
A. RUIGYS, Los Angeles, Calif.
KUN. P. SABULIS, Hartford, Conn.
ANN SAMSON, Los Angeles, Calif.
FRANK SATKAUSKAS, Chicago, Ill.
BARON M. VON SEEBECK, Los Angeles
AL SHIMKUNAS, Chicago, Ill.
FRANK SPEECHER, Los Angeles, Calif.
V. J. STACK, M.D., Altadena, Calif.
BERNICE STARK, Santa Monica, Calif.
K. SUROMSKIS, Chicago, Ill.
REV. A. TAMOLUNAS, Miami, Fla.
K. VAITKEVIČIENĖ, Brooklyn, N. Y.
P. ŽILINSKAS, Los Angeles, Calif.
F. ŽUKAUSKAS, Los Angeles, Calif.

Prašome atnaujinti LD prenumeratą 1952 metams.

Administracija

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

"Lithuanian Memories"

Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.
Director Dr. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury, Conn.
Assistant Director Bronius Dūda

"Lithuanian Melodies"

Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 3:00 - 3:30 P. M.
Director Ralph Valatka
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mass.
Telephone BRoadway 32224

"Baltic Melodies"

Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072

Sophie Barcus Radio Hours

Chicago - WGES - 1390 kilocycles
Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.
Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.
Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.
Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

Memories of Lithuania

Hillside, N. J. - WEVD - 1330 kilocycles
Saturdays - 4:45 - 5:30 P. M.
Director Jack J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J. - Tel. WA. 6-3325

Lithuanian Radio Program

Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles
Saturdays - 2:00 - 3:00 P. M.
Joseph Ginkus, Director
495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Lithuanian Catholic Hour

Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, P.

Lithuanian Melody Time

Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles
Sundays - 12:30 - 1:30 P. M.
Directors:
A. Juškevičius, 4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md.
J. Ruzga 5314 Midwood Ave., Baltimore, Md.

Lietuvių Radio Korp. Programa

Boston, Mass., - WHEE - 1090 kilocycles
Sundays 9:30 - 10:30 A. M.
Director S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

Prenumeruokite trimėnesinį
literatūros žurnalą

GABIJA

Žymiausi lietuvių rašytojai šiame žurnale dalyvauja su savo kūryba. Redaguoja rašyt. Stepas Zobarskas. Metinė prenumerata \$4.00.

GABIJA

335 Union Ave.
Brooklyn 11, N. Y.

Skaniausių lietuviškų valgių krautuvė, su vėjo malūnu ant 1804 W. 47th Street, Chicago, Ill. Joje rasite šviežių sūrių, dešrų ir kitų produktų, pagamintų pagal lietuvišką skonį. Sūrius ir dešras siunčiam ir per paštą. Didesniais kiekiais duodam kitoms krautuvėms.

Atsilankykite ir rašykite:
Metricks Farm Store

1804 W. 47th Street
Chicago 9, Ill.

Skubiai parduodama

Taverna - Valgykla

su inventorium ir viršų 8 kambarių butas. Biznis gerai eina. Kreiptis: Den. Uselis, 2140 So. Halsted St., Chicago, Ill.

**JONES & HAMROCK
MORTUARY**
731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 15
PROSPECT 6091

BAKUS REALTY CO.

LITHUANIAN REAL ESTATE BROKER

Homes - Income Property - Loans
Multiple Listing Service

4728 So. Normandie Los Angeles 37, Calif.

OFFICE: AXminster 7900

RES.: Pleasant 3-6590

LITHUANIAN REALTY CO.

Real Estate - Loans & Insurance

Fire, Automobile & Other Insurance

Chas. Luksis, Manager

3502 W. Pico Blvd.

Phone RE. 8278

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS 1722 N. WESTERN AVE.
PHONE HO. 9-4600 HOI LYWOOD 27, CALIF.

INSURANCE COSTS TOO HIGH?
THEN CONTACT

William W. Sketres (Lithuanian)
(Farmers Insurance Agent)

Automobile & Truck
Public Liability (Personal & Business)
Fire (Home & Mercantile)

Bus. Phone - Hillside 6168

Workmen's Compensation

Fire & Theft (Personal Property)

Res. Phone - VERmont 8-7526

Jau atspausdinta ir išsiuntinėjama platinimui

žinomo rašytojo

STASIAUS BŪDAVO

apysaka

VARPAI SKAMBA

Apysaka parašyta lengvu stiliumi, turtinga gyvais dialogais ir įdomiais palyginimais.

Apysakoj vaizduojamas knygų draudimo laikotarpis Lietuvoje.

Knyga yra 180 psl. dydžio. Kaina \$2.50. Gaunama spaudos kioskuose, pas „Lietuvių Dienų“ atstovus, spaudos platintojus ir „Lietuvių Dienų“ administracijoj.

Knygą išleido „Lietuvių Dienų“ leidykla. Viršelį nupiešė dail. P. Puzinas.

Kiekvienas lietuvis turi įsigyti ir perskaityti šią Stasiaus Būdavo apysaką.

LEIDYKLOS ADRESAS:

“Lietuviu Dienos”

9204 South Broadway, Los Angeles 3, Calif.